

Sprawa C-8/24**Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym****Data wpływu:**

9 stycznia 2024 r.

Sąd odsyłający:

Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (Chorwacja)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

4 października 2023 r.

Strona wnosząca apelację:

D. d.o.o.

Druga strona postępowania:

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu

[...]

Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (apelacyjny sąd karny Republiki Chorwacji), [...] rozpoznając apelacje prokuratora i spółki D. d.o.o. w Z., wniesione przeciwko wyrokowi Županijski sud u Zagrebu (sądu okręgowego w Zagrzebiu) z dnia 25 listopada 2022 r. [...], na podstawie art. 267 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (zwanego dalej: „TFUE”), składa

WNIOSEK O WYDANIE ORZECZENIA W TRYBIE PREJUDYCJALNYM
(wersja zanonimizowana)**I Informacje o sądzie odsyłającym:**

Sąd odsyłający: Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (apelacyjny sąd karny Republiki Chorwacji)

[...]

II Strony postępowania głównego:

1. Spółka handlowa D. d.o.o. z siedzibą w RK [Republice Chorwacji] w Z.
[...]

[...]

2. Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu (prokuratura okręgowa w Zagrzebiu), organ właściwy do wniesienia o rejestrację i o zatwierdzenie nakazu konfiskaty wydanego przez Okrožno sodišče v Mariboru (sąd okręgowy w Mariborze) (R.S. [Republika Słowenii]).

[...]

III Omówienie postępowania głównego i istotnych okoliczności faktycznych

a) *Zwięzłe przedstawienie postępowania głównego*

1 Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (apelacyjny sąd karny Republiki Chorwacji) rozpoznaje apelacje prokuratora i spółki handlowej D. d.o.o. wniesione przeciwko wyrokowi Županijski sud u Zagrebu (sądu okręgowego w Zagrzebiu)¹, którym uznano nakaz konfiskaty zawarty w wyroku Okrožno sodišče v Mariboru (sądu okręgowego w Mariborze, R.S.[Republika Słowenii])². Nakaz konfiskaty dotyczy akcji L.Z. d.d., w odniesieniu do których obowiązują środki tymczasowe w celu zabezpieczenia konfiskaty korzyści.

2 Mianowicie, R.S [Republika Słowenii] – sąd okręgowy w Mariborze, dostarczyła Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu (prokuraturze okręgowej w Zagrzebiu) zaświadczenie dotyczące konfiskaty (zwane dalej: „zaświadczeniem”), o którym mowa w art. 14 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1805 z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie wzajemnego uznawania nakazów zabezpieczenia i nakazów konfiskaty (zwanego dalej: „rozporządzeniem”), a także tłumaczenie komparycji, sentencji i fragmentu uzasadnienia orzeczenia wydanego w pierwszej instancji, zawierającego nakaz konfiskaty, oraz tłumaczenie komparycji i sentencji orzeczenia wydanego w drugiej instancji, oddalającego apelację przeciwko orzeczeniu pierwszej instancji, dzięki czemu nakaz konfiskaty stał się prawomocny³. W związku z tym

¹ Wyrok Županijski sud u Zagrebu (sądu okręgowego w Zagrzebiu) z dnia 25 listopada 2022 r. [...]

² Wyrok sądu okręgowego w Mariborze, Republika Słowenii, z dnia 27 maja 2020 r. [...], utrzymany w mocy wyrokiem sądu apelacyjnego) Republika Słowenii, z dnia 24 listopada 2021 r. [...]

³ Republika Chorwacji zgodnie z art. 14 ust. 2 rozporządzenia oświadczyła, że w przypadku przekazywania im zaświadczenia dotyczącego konfiskaty do celów uznania i wykonania nakazu konfiskaty organ wydający musi przekazać wraz z tym zaświadczeniem oryginalny nakaz konfiskaty lub jego odpis.

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu (prokuratura okręgowa w Zagrzebiu) zaproponowała Županijski sud u Zagrebu (sądowi okręgowemu w Zagrzebiu) uznanie i wykonanie nakazu konfiskaty.

- 3 W postępowaniu odwoławczym sąd odsyłający powziął wątpliwości co to tego czy mienie, którego dotyczy nakaz konfiskaty, jest objęte zakresem stosowania rozporządzenia zgodnie z art. 2 pkt 3 rozporządzenia oraz w związku z tym co do praw osoby, której dotyczy nakaz, w kontekście poszanowania praw podstawowych z Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej: „Kartą”), których nieprzestrzeganie, w wyjątkowych sytuacjach, może być podstawą do odmowy uznania i wykonania nakazu konfiskaty wskazaną w art. 19 ust. 1 lit. h) rozporządzenia, co dalej zostanie szczegółowo uzasadnione.

b) Przedstawienie okoliczności faktycznych postępowania głównego

Informacje zawarte w zaświadczeniu dotyczącym konfiskaty:

- 4 Z zaświadczenia wynika, że sąd okręgowy w Mariborze wydał nakaz konfiskaty⁴, w którym orzekł wobec spółki handlowej D. d.o.o. w Z. konfiskatę akcji L.Z. d.d. to jest 31 669 akcji zaksięgowanych na rachunku powiernika H.V. d.d. i 25 250 akcji zaksięgowanych na rachunku powiernika P.B. d.d. (czyli łącznie 56 919 akcji L.Z. d.d.).
- 5 Sąd okręgowy w Mariborze w zaświadczeniu akcje L.Z. d.d. określił jako korzyści pochodzące z przestępstwa (...) zgodnie z art. 2 pkt 3 lit. a) rozporządzenia oraz podlegające konfiskacie (...) bez prawomocnego wyroku skazującego (...) po przeprowadzeniu postępowania w związku z popełnieniem przestępstwa zgodnie z art. 2 pkt 3 lit. d) rozporządzenia.
- 6 Sąd okręgowy w Mariborze w części F zaświadczenia stwierdził, że wydał nakaz konfiskaty w związku z przestępstwem wyrządzenia szkody wierzycielom⁵ i przestępstwem prania pieniędzy⁶, przy czym to drugie przestępstwo zaznaczył w wykazie z art. 3 [ust.]¹ rozporządzenia (pranie dochodów pochodzących z przestępstwa).

6.1. Sąd okręgowy w Mariborze stwierdza zatem, że postępowanie dowodowe wykazało, że zostały spełnione wszystkie ustawowe znamiona przestępstwa pokrzywdzenia wierzycieli, ponieważ w trakcie czerwca 2013 r. pan J.T. jako formalny dyrektor niewypłacalnej spółki I.J.S. d.d., zgodnie z instrukcjami pana D.R., pan T.V., jako dyrektor spółki V.K. d.o.o. i pan D.K. jako dyrektor spółki

⁴ Nakaz sądu okręgowego w Mariborze z dnia [...] 27 maja 2020 r., prawomocny w dniu 22 grudnia 2021 r.

⁵ Przestępstwo wyrządzenia szkody wierzycielom z art. 227 ust. 2 KZ-1 (kodeksu karnego).

⁶ Przestępstwo prania pieniędzy z art. 245 ust. 3 w związku z ust. 1 KZ-1 (kodeksu karnego).

M. d.o.o., dokonali czynności prawnych mających na celu oszukanie i pokrzywdzenie wierzycieli spółki I.J.S. d.d. Dla niniejszego postępowania istotne jest, że sąd okręgowy w Mariborze stwierdził, że w ten sposób spółka V.K. d.o.o. nabyła wierzytelności spółki I.J.S. oraz 56 919 akcji L.Z., którymi była zabezpieczona jedna z wierzytelności i które do czasu dokapitalizowania w 2018 r. stanowiły 53,57 % udziałów we własności, bez rzeczywistej zapłaty to znaczy tylko przy przejściu obowiązku zapłaty zgodnie z zawartymi umowami. W taki sposób wyrządzono znaczną szkodę wierzycielom spółki I.J.S. – spółkom Z.E.H i Z.D.H. d.d.

6.2. Sąd okręgowy w Mariborze stwierdza, że następnie doszło do dalszego rozporządzenia akcjami L.Z. d.d., aby ukryć ich pochodzenie. Tak więc w lipcu 2013 r. pan J.T., jako dyrektor spółki I.J.S., zgodnie z instrukcjami pana D.R., i pan D.R. jako dyrektor spółki D. d.o.o. zawarli umowę, na mocy której spółka I.J.S. sprzedała spółce D. d.o.o. wierzytelność wobec spółki V.K. Tego samego dnia pan D.R. jako dyrektor spółki D. d.o.o. i pan T.V., jako dyrektor spółki V.K. zawarli umowę sprzedaży akcji, na mocy której spółka V.K. sprzedała 56 919 akcji L.Z. d.d. spółce D. d.o.o., która ze swego obowiązku zapłaty ceny sprzedaży wywiązała się poprzez przejście długu spółki V.K. wobec spółki I.J.S.

6.3. Sąd okręgowy w Mariborze stwierdził, że przedmiotowe akcje L.Z. zostały zabezpieczone środkami tymczasowymi, ale w trakcie krótkiego okresu (16 września – 20 października 2014 r.), w którym akcje jednak nie były zabezpieczone – w dniu 13 października 2014 r. – dokonano ich przeniesienia na rachunki powiernicze, które uniemożliwiają identyfikację beneficjentów rzeczywistych.

6.4. Sąd okręgowy w Mariborze stwierdził, że wszystkie zaangażowane osoby, z wyjątkiem pana J.T., który był tylko fikcyjnym dyrektorem, były świadome swojego postępowania i jego niezgodności z prawem, chciały tego oraz że przestępstwa te zostały udowodnione zarówno w aspekcie obiektywnym, jak i subiektywnym.

6.5. Sąd okręgowy w Mariborze stwierdził ponadto, że konfiskata korzyści została orzeczona na podstawie uzasadnionego wniosku prokuratora złożonego w mowie końcowej po przeprowadzeniu obszernego postępowania dowodowego.

7 Sąd okręgowy w Mariborze) w części H zaświadczenia stwierdził, że przedstawiciel spółki D. d.o.o. pan Z.Z. osobiście stawił się w postępowaniu sądowym.

7.1. Sąd okręgowy w Mariborze wyjaśnił ponadto, że przesłuchał pana Z.Z. na rozprawie głównej i pouczył go zgodnie z art. 500 ZKP (kodeksu postępowania karnego), że zeznaje on w kontekście ewentualnej konfiskaty korzyści innego beneficjenta – spółki D. d.o.o. i że w związku z ustalaniem korzyści ma prawo przedłożyć dowody, a za zgodą przewodniczącej izby zadawać pytania, oraz pouczył go o możliwości konfiskaty korzyści: 56 919 akcji L.Z.

7.2. Sąd okręgowy w Mariborze stwierdza, że wówczas pan Z.Z. oświadczył, że wie o tymczasowym zabezpieczeniu, że uważa tymczasowe zabezpieczenie za bezzasadne i że z tego powodu za pośrednictwem swojego adwokata złożył już odwołanie do Županijski sud u Zagrebu (sądu okręgowego w Zagrzebiu), ale bezskutecznie. Stwierdził także, że w przypadku konfiskaty akcji złoży apelację.

7.3. Sąd rejonowy w Mariborze stwierdził ponadto, że fragmenty wyroku z dnia 27 maja 2020 r. zawierające nakaz konfiskaty (komparycję, sentencję i fragment uzasadnienia dotyczący skonfiskowanych korzyści oraz środki odwoławczy) z tłumaczeniem na język chorwacki doręczył spółce D. d.o.o., która wyrok otrzymała w dniu 13 października 2020 r., ale nie złożyła od niego apelacji.

7.4. Wyrok sądu okręgowego w Mariborze stał się prawomocny w dniu 22 grudnia 2021 r., po tym jak sąd apelacyjny utrzymał go w mocy swoim wyrokiem. Wyrok sądu apelacyjnego został doręczony spółce D. d.o.o. w dniu 12 stycznia 2022 r. Zaświadczenie zostało wydane w dniu 17 lutego 2022 r.

Informacje zawarte w dostarczonych fragmentach wyroku sądu okręgowego w Mariborze

8 Z wyroku sądu okręgowego w Mariborze wynika, że izba tego sądu przeprowadziła postępowanie karne przeciwko oskarżonym: panu Lj. P., panu F.J., pani M.V.S. i panu S.Z. na podstawie aktu oskarżenia Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije (wyspecjalizowanej prokuratury Republiki Słowenii) z dnia 29 maja 2017 r., uzupełnionego w dniu 23 października 2017 r. i zmienionego w dniu 21 kwietnia 2020 r. z powodu przestępstwa nadużycia stanowiska lub uprawnień z art. 244 ust. 2 w związku z ust. 1 i art. 25 Kazenski zakonik (kodeksu karnego).

9 Sąd okręgowy w Mariborze po rozprawie głównej, która odbyła się w dniu 22 maja 2020 r., w obecności uprzednio wymienionych oskarżonych i ich obrońców oraz prokuratora, w dniu 27 maja 2020 r. wydał wyrok, w którym uniewinnił oskarżonych od zarzutów.

9.1. Tak więc, zgodnie z sentencją wyroku, oskarżeni zostali uniewinnieni od zarzutów, że w okresie od 11 do 25 lipca 2007 r., w ramach działalności gospodarczej, jako współsprawcy, wykorzystali swoje stanowiska i uprawnienia, aby dla spółki I.J.S. d.d. uzyskać znaczne korzyści.

9.1.1. Zgodnie z zarzutami spółka Z.D.H., reprezentowana przez prezesa zarządu pana F.J., zawarła z bankiem umowę kredytu. Na zabezpieczenie tego kredytu spółka Z.E.H., reprezentowana przez prezesa zarządu pana S.Z., zastawiła akcje spółek H., C.C. i B., a następnie środki zostały przekazane przez B. spółce Z.D.H., która w międzyczasie – reprezentowana przez członka zarządu pana Lj. P. – na taką samą kwotę zawarła umowę pożyczki ze spółką Z.E.H., a spółka Z.E.H., reprezentowana przez panią M.V.S., zawarła umowę pożyczki na w przybliżeniu podobną kwotę ze spółką I.J.S. reprezentowaną przez formalnego dyrektora pana

D.Š. Na zabezpieczenie tej ostatniej pożyczki spółka I.J.S., choć nadmiernie zadłużona, udzieliła gwarancji dwoma weksłami in blanco i deklaracją wekslową. W ten sposób oskarżeni działali na szkodę mienia spółki Z.E.H., która pozostała bez zastawionych papierów wartościowych i pomimo sprzedaży zastawionych papierów wartościowych pozostała z długiem wobec banku jako kredytodawcy. Jednocześnie uzyskali dla spółki I.J.S. d.d. znaczne korzyści.

9.2. Sentencja wyroku sądu okręgowego w Mariborze zawiera także decyzję, aby na podstawie art. 498a ust. 1 pkt 1 Zakon o kazenskem postopku (kodeksu postępowania karnego) (ZKP) spółce D. d.o.o. w Z., skonfiskować łącznie 56 919 akcji L.Z. d.d. na rzecz R.S. [Republiki Słowenii], przy czym decyzja o sposobie wykonania konfiskaty zostanie podjęta w państwie wykonującym.

10 W uzasadnieniu tego wyroku wskazano, że decyzja o konfiskacie akcji opiera się na wynikach postępowania dowodowego, które wykazało, że pan J.T., jako formalny dyrektor niewypłacalnej spółki I.J.S. d.d., i zgodnie z instrukcjami pana D.R., pan T.V., jako dyrektor spółki V.K. d.o.o., i pan D.K. jako dyrektor spółki M. d.o.o., w 2013 r. popełnili przestępstwo pokrzywdzenia wierzycieli, to znaczy przestępstwo prania pieniędzy (co zostało wcześniej opisane w punkcie 6 niniejszego wniosku i jego podpunktach).

10.1. Izba sądu okręgowego w Mariborze w dniu 27 stycznia 2020 r. przesłuchała przedstawiciela spółki D. d.o.o. pana Z.Z., został wtedy pouczony i zeznał, jak podano w punktach 7.1 i 7.2 niniejszego wniosku.

10.2. Ponadto z wyroku wynika, że okręgowy w Mariborze w dniu 22 maja 2020 r. przeprowadził jawną rozprawę główną w obecności prokuratora, czterech oskarżonych i ich obrońców oraz że w mowie końcowej prokurator wniósł o zastosowanie wobec spółki D. d.o.o. konfiskaty korzyści.

10.3. W uzasadnieniu wyroku wskazano ponadto, że przestępstwo pokrzywdzenia wierzycieli było przedmiotem postępowania przygotowawczego (w ramach którego przeprowadzono przeszukanie domu i zarządzono tymczasowe zabezpieczenie wniosku o konfiskatę korzyści), tak że akta sądowe [...] dotyczą również tego przestępstwa, ale przestępstwo to nie było później przedmiotem oskarżenia.

10.4. Z uzasadnienia wynika również, że pan J.T. zmarł w międzyczasie, a pan D.R. został przesłuchany w niniejszej sprawie jako świadek.

10.5. W uzasadnieniu wskazano ponadto, że decyzja o konfiskacie akcji została wydana w postępowaniu, w którym wydano wyrok uniewinniający, a nie w postępowaniu szczególnym prowadzonym przez izbę nieprocesową po uprawomocnieniu się wyroku, lecz dla spółki D., jako beneficjenta nienależnie uzyskanych korzyści, nie było to niekorzystne. Wynika to z faktu, że wyrok zapewnia prawo do apelacji, termin na wniesienie apelacji jest dłuższy niż w przypadku postanowienia, apelacja jest rozpoznawana przez tą samą instancję

sądową, a izba nieprocesowa i sędzia śledczy nie byłiby w stanie zgromadzić i omówić większej liczby dowodów niż uczyniła to izba rozpoznająca sprawę.

- 11 Sądowi odsyłającemu zostały dostarczone także komparycja i sentencja wyroku sądu apelacyjnego, z których wynika, że izba tego sądu oddaliła apelację prokuratora i utrzymała w mocy wyrok pierwszej instancji sądu okręgowego w Mariborze na posiedzeniu, które odbyło się w dniu 24 listopada 2021 r. w obecności wszystkich oskarżonych i ich obrońców oraz prokuratora prokuratury apelacyjnej.

Argumenty stron:

a) Zarzuty strony wnoszącej apelację – spółki D. d.o.o.:

- 12 Spółka D. d.o.o. we wniesionej apelacji zarzuca, że sąd okręgowy w Mariborze błędnie podał, że osoba odpowiedzialna w spółce (pan Z.Z.) osobiście wystąpił w postępowaniu sądowym, które zakończyło się prawomocnym wyrokiem skazującym (część H zaświadczenia).

12.1. Podkreśla, że osoba odpowiedzialna w spółce D. uczestniczyła w rozprawie w charakterze świadka.

12.2. Podkreśla, że rozprawa, w której uczestniczył pan Z., nie zakończyła się wydaniem nakazu konfiskaty, ponieważ prokurator złożył wniosek o konfiskatę korzyści dopiero później w mowie końcowej.

12.3. Podkreśla, że postępowanie w sprawie tymczasowego zabezpieczenia, w którym spółka D. złożyła odwołanie do Županijski sud u Zagrebu (sądu okręgowego w Zagrzebiu), jest odrębnym i oddzielnym postępowaniem od tego, w którym sąd okręgowy w Mariborze wydał wyrok uniewinniający i nakaz konfiskaty.

- 13 Kwestionuje, że postępowanie, w którym wydano nakaz konfiskaty, jest postępowaniem, na podstawie którego można zgodnie z rozporządzeniem uznać i wykonać wydany nakaz konfiskaty oraz twierdzi, że prawa i wolności zdefiniowane w Karcie zostały ewidentnie naruszone.

13.1. Podkreśla, że przedmiotem postępowania karnego były zarzuty popełnienia w 2007 r. przestępstwa nadużycia stanowiska i uprawnień, a nakaz konfiskaty jest oparty na ustaleniach faktycznych zawartych w uzasadnieniu wyroku dotyczących innych przestępstw popełnionych przez inne osoby w innym okresie. Osoby te nie uczestniczyły w postępowaniu. W tym zakresie nawiązuje do wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odzyskiwania i konfiskaty mienia z dnia 25 maja 2022 r. COM(2022)0245, zgodnie z którym konfiskata mienia osobom trzecim bez wyroku skazującego jest brana pod uwagę w przypadkach, w których wszczęto postępowanie karne, lecz jego kontynuowanie było niemożliwe ze względu na chorobę, ucieczkę, śmierć,

immunitet podejrzanego lub oskarżonego lub objęcie amnestią podejrzanego lub oskarżonego lub upływ terminu ścigania, ale nie w przypadku wyroku uniewinniającego.

13.2. Twierdzi, że spółka nie miała skutecznej możliwości udziału w postępowaniu, ponieważ osoba odpowiedzialna w spółce została wezwana raz na rozprawę w charakterze świadka; ponieważ nie otrzymała wyroku sądu okręgowego w Mariborze w tłumaczeniu na język chorwacki w całości, a jedynie we fragmentach, czym zostało naruszone prawo do języka, a w konsekwencji także prawo do obrony, dostępu do sądu i skutecznego środka odwoławczego. Kwestionuje także w ogóle otrzymanie fragmentów wyroku jak zostało to podane w zaświadczeniu w dniu 13 października 2020 r., proponując ekspertyzę pismoznawczą, twierdzi, że wyrok otrzymała dopiero na swój wniosek w lutym 2022 r., zatem po wydaniu zaświadczenia.

b) Stanowisko prokuratora:

- 14 Prokurator twierdzi, że istota niniejszego postępowania sprowadza się do faktu, że oskarżeni zostali uniewinnieni od zarzutów nadużycia stanowiska i uprawnień poprzez umożliwienie osiągnięcia nienależnych korzyści z tytułu nabycia akcji L.Z., a następnie doszło do nieodpłatnego przeniesienia wszystkich akcji na spółkę D., w stosunku do której został wydany nakaz konfiskaty.

14.1. Prokurator uważa, że w postępowaniu nie doszło do naruszenia wymogów proceduralnych wobec spółki D., ponieważ osoba odpowiedzialna została pouczona o prawie do przedkładania dowodów i zadawania pytań oraz zapoznana z możliwością konfiskaty akcji, a od wyroku doręzonego we fragmentach nie złożyła apelacji. W odniesieniu do samego postępowania w sprawie konfiskaty stwierdza, że do konfiskaty doszło zgodnie ze słoweńskim kodeksem postępowania karnego, a zgodnie z motywem 13 rozporządzenia brak takiego samego rozwiązania prawnego w Republice Chorwacji nie jest istotny dla wydania decyzji w sprawie uznania i wykonania nakazu konfiskaty zgodnie z rozporządzeniem.

14.2. Same zarzuty apelacji Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu (prokuratury okręgowej w Zagrzebiu) dotyczą sposobu wykonania nakazu konfiskaty i nie są istotne dla treści niniejszego wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

IV Treść przepisów krajowych, które mogą znaleźć zastosowanie w sprawie:

- 15 W niniejszej sprawie rozporządzenie ma bezpośrednie zastosowanie (art. 288 ust. 2 TFUE).

a) *Prawo Republiki Chorwacji*

- 16 W postępowaniu odwoławczym zgodnie z art. 480 ust. 1 Zakon o kaznenom postupku (kodeksu postępowania karnego) [*Narodne novine* numer 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – uchwała Ustavni sud (trybunału konstytucyjnego), 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17, 126/19 i 80/22: zwanego dalej: „ZKP/08”]:

„Sąd drugiej instancji może na posiedzeniu izby lub na podstawie przeprowadzonej rozprawy odrzucić apelację jako złożoną po terminie lub niedopuszczalną, lub oddalić apelację jako bezzasadną i utrzymać w mocy wyrok pierwszej instancji, lub uchylić ten wyrok i skierować sprawę do sądu pierwszej instancji w celu ponownego rozpatrzenia i wydania orzeczenia, lub zmienić wyrok pierwszej instancji”.

b) *Prawo Republiki Słowenii*

- 17 Artykuł 498 kodeksu postępowania karnego Republiki Słowenii

"(I) Oprócz przypadków, gdy postępowanie karne zakończy się wydaniem orzeczenia stwierdzającego winę podejrzanego, pieniądze lub mienie nielegalnego pochodzenia z art. 245 Kazenski zakonik (kodeksu karnego) oraz bezprawnie przekazana lub dana łapówka z art. 151, 157, 241, 242, 261, 262, 263 i 264 Kazenski zakonik (kodeksu karnego) zostaną skonfiskowane także:

(1) jeśli są udowodnione ustawowe znamiona przestępstwa z art. 245 Kazenski zakonik (kodeksu karnego) wskazujące na to, że pieniądze lub mienie ze wspomnianego artykułu pochodzą z przestępstw ...

(3) Izba wyda w tej sprawie specjalne postanowienie (art. 25 ust. 6) na uzasadniony wniosek prokuratora; a wcześniej sędzia śledczy musi na wniosek izby zebrać informacje i zbadać wszelkie okoliczności istotne dla ustalenia nielegalnego pochodzenia pieniędzy, mienia lub bezprawnie danej lub przyjętej łapówki.

(4) Poświadczony odpis postanowienia z uprzedniego ustępu doręcza się właścicielowi skonfiskowanych pieniędzy lub mienia, lub łapówki, jeśli jego tożsamość jest znana.

(5) Właściciel skonfiskowanych pieniędzy lub mienia, lub łapówki ma prawo złożyć odwołanie od postanowienia z ust. 2 niniejszego artykułu, jeśli uważa, że nie ma podstawy prawnej do konfiskaty”.

V. Przepisy prawa Unii, o których wykładnię się wnioskuje:

- 18 *Karta praw podstawowych:*

Artykuł 47 Prawo do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu

Każdy, kogo prawa i wolności zagwarantowane przez prawo Unii zostały naruszone, ma prawo do skutecznego środka prawnego przed sądem, zgodnie z warunkami przewidzianymi w niniejszym artykule.

Każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony na mocy ustawy. Każdy ma możliwość uzyskania porady prawnej, skorzystania z pomocy obrońcy i przedstawiciela. ...

19 *Rozporządzenie:*

Artykuł 1 – Przedmiot

„1. Niniejsze rozporządzenie ustanawia przepisy, na mocy których państwo członkowskie uznaje i wykonuje na swoim terytorium nakazy zabezpieczenia i nakazy konfiskaty wydane przez inne państwo członkowskie w ramach postępowania w sprawach karnych.

2. Niniejsze rozporządzenie nie wpływa na obowiązek przestrzegania praw podstawowych i zasad prawnych zapisanych w art. 6 TUE.

Artykuł 2 – Definicje

...

„3. „mienie” oznacza mienie każdego rodzaju, materialne lub niematerialne, ruchome lub nieruchome, oraz dokumenty lub instrumenty prawne potwierdzające prawo do takiego mienia lub prawo z nim związane, które organ wydający uznaje za:

(a) korzyści pochodzące z przestępstwa albo ich pełną lub częściową równowartość;

...

(d) podlegające konfiskacie na podstawie innych przepisów dotyczących uprawnień do konfiskaty, w tym konfiskaty bez prawomocnego wyroku skazującego, na mocy prawa państwa wydającego, po przeprowadzeniu postępowania w związku z popełnieniem przestępstwa;”

Artykuł 19 – Podstawy odmowy uznania i wykonania nakazów konfiskaty

„1. Organ wykonujący może podjąć decyzję o odmowie uznania lub wykonania nakazu konfiskaty tylko wówczas, gdy:

...

(h) w wyjątkowych sytuacjach, istnieją uzasadnione podstawy, aby przypuszczać – w oparciu o konkretne i obiektywne dowody – że wykonanie nakazu konfiskaty wiązałoby się – w szczególnych okolicznościach dotyczących danej sprawy – z ewidentnym naruszeniem jednego z właściwych praw podstawowych określonych w Karcie, w szczególności prawa do skutecznego środka prawnego, prawa dostępu do bezstronnego sądu lub prawa do obrony”.

Artykuł 33 – Środki zaskarżenia w państwie wykonującym przeciwko uznaniu i wykonaniu nakazu zabezpieczenia lub nakazu konfiskaty

„1. Osobom, których dotyczy nakaz, przysługuje w państwie wykonującym prawo do skutecznych środków zaskarżenia przeciwko decyzji w sprawie uznania i wykonania ... nakazów konfiskaty wydanych na podstawie art. 18. ...

2. Merytoryczne podstawy wydania nakazu zabezpieczenia lub nakazu konfiskaty nie mogą być przedmiotem zaskarżenia przed sądem państwa wykonującego”. ...

- 20 *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/42/UE z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie zabezpieczenia i konfiskaty narzędzi służących do popełnienia przestępstwa i korzyści pochodzących z przestępstwa w Unii Europejskiej (zwana dalej: „dyrektywą 2014/42/UE”)*

Artykuł 8 Środki zabezpieczające

...

„7. Bez uszczerbku dla dyrektywy 2012/13/UE i dyrektywy 2013/48/UE, w trakcie całego postępowania w sprawie konfiskaty dotyczącego określenia korzyści i narzędzi, osobom, których mienia dotyczy nakaz konfiskaty, zapewnia się prawo dostępu do adwokata, tak by mogły korzystać z przysługujących im praw. Osoby takie są powiadamiane o tym prawie”. ...

VI Przedstawienie powodów, dla których składa się wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

- 21 *Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (apelacyjny sąd karny Republiki Chorwacji) rozpoznaje apelacje od wyroku pierwszej instancji Županijski sud u Zagrebu (sądu okręgowego w Zagrzebiu), w którym uznano nakaz konfiskaty sądu okręgowego w Mariborze. Ustawa nie przewiduje istnienia zwykłego środka odwoławczego od orzeczeń Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (apelacyjnego sądu karnego Republiki Chorwacji), więc w rozumieniu art. 267 ust. 3 TFUE, z uwagi na istniejące wątpliwości w przedmiocie wykładni rozporządzenia, Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (apelacyjny sąd karny Republiki Chorwacji) jest zasadniczo zobowiązany zwrócić się z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (wyrok*

Trybunału z dnia 6 października 2021 r., Consorzio Italian Management, C-561/19).

- 22 Przed wszystkim należy podkreślić, że Republika Chorwacji, oprócz zaświadczenia, wymaga także oryginalnego nakazu konfiskaty (art. 14 ust. 2 rozporządzenia); w tym w konkretnym przypadku są to wyroki sądu okręgowego w Mariborze i sądu apelacyjnego. Te wyroki zostały doręczone sądowi odsyłającemu (a także spółce D. d.o.o., o czym będzie mowa później) tylko we fragmentach, które sąd okręgowy w Mariborze ocenił jako istotne dla niniejszego postępowania, to znaczy doręczono komparycję i sentencję (karty 1–4), fragment uzasadnienia (karty 63–71) oraz pouczenie o środku odwoławczym (karty 71–72) wyroku sądu okręgowego w Mariborze oraz komparycję i sentencję wyroku sądu apelacyjnego.

22.1. Na podstawie tak doręczonych dokumentów można dojść do wniosku, że sąd okręgowy w Mariborze przeprowadził postępowanie karne przeciwko czterem oskarżonym⁷ dotyczące przestępstwa nadużycia stanowiska i uprawnień popełnione w 2007 r. Opis stanu faktycznego przestępstwa, co do którego oskarżeni zostali uniewinnieni, zawarty w sentencji wyroku, nie zawiera ani jednego odniesienia do akcji L.Z., podczas gdy uzasadnienie w przedmiocie tej części orzeczenia nie zostało doręczone. Co więcej, czterech oskarżonych uczestniczyło w tym postępowaniu karnym, w ramach którego zostali zapoznani z zarzutami oraz mieli okazję je kwestionować z pomocą obrońcy, przy czym ostatecznie zostali uniewinnieni od zarzutów. Podając powody wydania wyroku uniewinniającego, sąd okręgowy w Mariborze odniósł się między innymi do zdarzeń, które nastąpiły po 2007 r., konkretnie zdarzeń z 2013 r., w których już nie brali udziału czterej oskarżeni, ale inne osoby⁸. To uzasadnienie jest podstawą do wydania nakazu konfiskaty.

- 23 Zatem w niniejszej sprawie nakaz konfiskaty jest oparty na wyroku uniewinniającym.

23.1. Stąd jako pierwsze nasunęło się pytanie czy pojęcie „postępowanie w związku z przestępstwem, które może skutkować konfiskatą mienia i bez wyroku skazującego” w rozumieniu art. 2 pkt 3 rozporządzenia obejmuje także postępowanie karne zakończone wyrokiem uniewinniającym?

- 24 Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (apelacyjny sąd karny Republiki Chorwacji) żywi dalsze wątpliwości, jeśli odpowiedź na pierwsze pytanie byłaby twierdząca.

- 25 W niniejszej sprawie wydano mianowicie wyrok uniewinniający z nakazem konfiskaty, który opiera się na ustaleniach zawartych w uzasadnieniu,

⁷ Oskarżeni:

⁸ Inne osoby:

dotyczących popełnienia innego przestępstwa przez innych sprawców, a nie oskarżonych. Jest to zatem sprawa karna, a nie wniosek mający charakter cywilny jak w postępowaniu głównym w sprawie rozpoznawanej przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (wyrok z dnia 19 marca 2020 r., Agro in 2001, C-234/18, ECLI:EU:C:2020:221).

25.1. Zgodnie z chorwackim Zakon o kaznenom postupku (kodeksem postępowania karnego) konfiskata korzyści wchodzi w grę w wyroku skazującym lub w wyroku stwierdzającym, że podejrzany popełnił czyn niedozwolony stanowiący przedmiot oskarżenia w postępowaniach in rem. Jednakże takie postępowania są prowadzone na wniosek uprawnionego oskarżyciela, a w sentencji wyroku są stwierdzone znamiona czynu, dzięki któremu zostały osiągnięte korzyści, a osoby, co do których wnioskuje się konfiskatę korzyści, mogą uczestniczyć w postępowaniu i kwestionować wszystkie elementy odnoszące się zarówno co do samego czynu, jak i co do tych faktów, od których zależy konfiskata korzyści, mają także prawo do pełnomocnika.

25.2. Niezależnie od tego sąd odsyłający miał na uwadze także cele przyjęcia rozporządzenia w aspekcie ułatwienia wzajemnego uznawania i wykonywania nakazów konfiskaty, a w szczególności motyw 13 rozporządzenia, w którym stwierdza się, że nie ma przeszkód do uznania także nakazów, które nie istnieją w systemie państwa wykonującego.

25.3. Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (apelacyjny sąd karny Republiki Chorwacji) miał ponadto na uwadze także dyrektywę 2014/42/UE, która poprzez przyjęcie minimalnych zasad stara się zbliżyć systemy państw członkowskich dotyczące konfiskaty oraz w ten sposób zwiększyć wzajemne zaufanie i skuteczną współpracę transgraniczną. Zatem zgodnie z tą dyrektywą, która obejmuje pranie pieniędzy, konfiskata korzyści występuje w przypadku prawomocnego wyroku skazującego za przestępstwo (art. 4 ust. 1) lub w postępowaniu szczególnym ze względu na brak możliwości dokończenia wszczętego postępowania karnego w wyniku choroby lub ucieczki podejrzanego lub oskarżonego (art. 4 ust. 2). Jednocześnie zrozumiałe jest, że dyrektywa reguluje minimalne zasady i że poszczególne przepisy krajowe mogą przewidywać także szersze ramy niż te określone w dyrektywie.

25.4. W niniejszej sprawie bowiem z uzasadnienia wynika, że jedna z osób, która zgodnie z uzasadnieniem wyroku sądu okręgowego w Mariborze brała udział w popełnieniu przestępstwa pokrzywdzenia wierzycieli, pan J.T., w międzyczasie zmarła, lecz sąd okręgowy w Mariborze nawet nie stwierdził, że ta osoba była sprawcą przestępstwa. Brak jest jednak takich informacji w odniesieniu do pozostałych osób (pana T.V. i pana D.K.), podczas gdy pan D.R., zgodnie z uzasadnieniem wyroku, został przesłuchany w sprawie jako świadek. Ponadto sąd okręgowy w Mariborze wyraźnie stwierdza w wyroku, że w odniesieniu do przestępstwa pokrzywdzenia wierzycieli toczyło się postępowanie przygotowawcze (nie podaje, w odniesieniu do których podejrzanych), ale nie zakończyło się ono postawieniem zarzutów dotyczących tego czynu.

25.5. W związku z tym należy podkreślić, że w sentencji wyroku sądu okręgowego w Mariborze brakuje informacji o sprawcach i opisu przestępstwa, na podstawie którego ten sąd wydał nakaz konfiskaty.

25.5.1. W tym względzie sąd odsyłający miał na uwadze także wyrok Trybunału z dnia 12 października 2023 r., *Inter-Consulting* (C-726/21, ECLI:EU:C:2023:764), opublikowany w trakcie sporządzania niniejszego wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, który co prawda dotyczy innych źródeł prawa Unii, ale w którym Trybunał zwrócił uwagę na ważność nie tylko sentencji orzeczenia, ale i okoliczności faktycznych wymienionych w uzasadnieniu – tych, w odniesieniu do których było prowadzone postępowanie przygotowawcze, jak i wszystkich innych istotnych informacji.

25.5.2. Tamta sprawa dotyczyła jednak stosowania zasady *ne bis in idem*, zatem zaufania państw członkowskich co do swoich systemów sądownictwa karnego, zgodnie z którą poszczególne państwo członkowskie akceptuje stosowanie prawa karnego obowiązującego w innych państwach członkowskich, nawet jeśli zastosowanie własnego prawa krajowego prowadziło do innego rozwiązania. Wszystko to, by uniknąć w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości sytuacji, gdy osoby, których proces zakończył się wydaniem prawomocnego orzeczenia są ścigane za te same czyny. Jak to rozumie zatem sąd odsyłający, zbiór faktów znanych organom (ścigania) jednego państwa jako taki doprowadził do prawomocnego orzeczenia, na którym opiera się zatem zakaz *bis in idem*.

25.5.3. Jednakże, w odróżnieniu od tamtej sprawy, istotą problemu w niniejszej sprawie jest brak zarzutów, to znaczy wniosku o faktyczne ustalenie elementów i sprawców przestępstw, na których sąd opiera nakaz konfiskaty, co następnie logicznie wpływa na zakres rozpoznania w sprawie i przewidywalność tego zakresu dla uczestników postępowania, tym bardziej, że formalny wniosek o konfiskatę akcji został złożony dopiero w mowie końcowej.

25.6. Z uwagi na powyższe, przy założeniu, że odpowiedź na pierwsze pytanie jest twierdząca, jako kolejne pojawiło się pytanie czy pojęcie „postępowanie w związku z przestępstwem, które może skutkować konfiskatą mienia i bez wyroku skazującego” w rozumieniu art. 2 pkt 3 rozporządzenia obejmuje także postępowania karne zakończone wyrokiem uniewinniającym zawierającym nakaz konfiskaty mienia jako nienależnych korzyści osiągniętych z innego przestępstwa, a nie z przestępstwa, odnośnie do którego został wydany wyrok uniewinniający, i w którego popełnieniu nie uczestniczyli oskarżeni, ale osoby, przeciwko którym nie wniesiono aktu oskarżenia?

26 Jeśli odpowiedź na to pytanie również byłaby twierdząca, sąd odsyłający ma również pytania związane z poszanowaniem w postępowaniu, w którym wydano nakaz konfiskaty, praw zapisanych w Karcie co budzi wątpliwości strony wnoszącej apelację – spółki D.

26.1. W związku z tym należy powiedzieć, że Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (apelacyjny sąd karny Republiki Chorwacji) wychodzi od znaczenia zasady wzajemnego uznawania jako kamienia węgielnego współpracy sądowej i w związku z tym art. 33 ust. 2 rozporządzenia, zgodnie z którym merytoryczne podstawy wydania nakazu konfiskaty nie mogą być przedmiotem zaskarżenia przed sądem państwa wykonującego.

26.2. Jednakże sąd odsyłający jednocześnie ma na uwadze gwarancje procesowe z dyrektywy 2014/42/UE, zgodnie z wykładnią Trybunału zawartą w wyroku w sprawach połączonych C-845/19 i C-863/19 (wyrok z dnia 21 października 2021 r., Okražna prokuratura – Varna, C-845/19 i C-863/19, ECLI:EU:C:2021:864).

26.3. Wszystko to zostało podkreślone w kontekście wątpliwości związanych ze znaczeniem zasady wzajemnego uznawania, jako że zgodnie z art. 19 rozporządzenia do odmowy uznania nakazu konfiskaty z powodu nieprzestrzegania praw zapisanych w Karcie może dojść tylko w wyjątkowych sytuacjach.

27 Sąd okręgowy w Mariborze stwierdza bowiem w uzasadnieniu wyroku, że „zdarzenia, do których doszło kilka lat później nie mogą prowadzić do wydania wyroku skazującego”, by dalej zajmować się tymi zdarzeniami, w których znajduje dowody popełnienia przestępstw pokrzywdzenia wierzycieli i prania pieniędzy, w których jednak biorą udział inne osoby.

27.1. Ponadto wynika z tego, że przestępstwo pokrzywdzenia wierzycieli było częścią postępowania przygotowawczego, które jednak nie doprowadziło do wniesienia aktu oskarżenia.

27.2. W niniejszej sprawie osoba odpowiedzialna w spółce D. jako beneficjenta nienależnie osiągniętych korzyści brała udział w jednej rozprawie, choć strona wnosząca apelację – spółka D. – twierdzi, że przy tej okazji pan Z. został przesłuchany jako świadek, co pozostaje do sprawdzenia, tenże z pewnością został pouczony o możliwości konfiskaty akcji jak i o możliwości przedkładania dowodów i zadawania pytań w postępowaniu. Wynika z tego, że pan Z. przy tej okazji nie został pouczony o prawie do adwokata w trakcie całego postępowania w sprawie konfiskaty w związku z określeniem korzyści zgodnie z art. 8 dyrektywy 2014/42/UE (por. wyrok Trybunału w sprawach C-845/19 i C-863/19).

27.3. Ponadto w chwili udziału w rozprawie w dniu 27 stycznia 2020 r., wniosek o konfiskatę korzyści jeszcze nie był złożony, ponieważ prokurator taki wniosek, co potwierdzono w zaświadczeniu, złożył dopiero w mowie końcowej w maju 2020 r. W związku z tym sąd prowadził rozprawę na podstawie aktu oskarżenia wniesionego w 2017 r., a w toku postępowania został przesłuchany jako świadek także pan D.R. (dyrektor spółki D. do dnia 2 lipca 2018 r.).

27.4. Z powyższego wynika, że udział spółki D. w postępowaniu, który zakłada wiedzę o przedmiocie postępowania i konsekwencjach, do których może ono

doprowadzić, opiera się na fakcie, że akcje zostały tymczasowo zabezpieczone w sprawie przeciwko czterem oskarżonym (którzy zostaną uniewinnieni od zarzutów), fakcie, że spółka za pośrednictwem adwokata złożyła odwołanie od postanowienia Županijski sud u Zagrebu (sądu okręgowego w Zagrzebiu), w którym uznano nakaz zabezpieczenia (wydany jako środek tymczasowy w sprawie przeciwko czterem oskarżonym), fakcie, że w postępowaniu przeciwko czterem oskarżonym przedstawiciel spółki został pouczone przez sąd o możliwości konfiskaty akcji, zadawania pytań i przedkładania dowodów, zanim prokurator formalnie złożył wniosek o konfiskatę.

27.5. Ponadto z akt sprawy wynika, że spółce D., jako osobie, której dotyczy nakaz, to znaczy beneficjentowi nienależnych korzyści, doręczono tylko fragmenty wyroku sądu okręgowego w Mariborze, przy czym w opinii sądu odsyłającego cały wyrok jest istotnym dokumentem (por. art. 3 ust. 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/64/UE z dnia 20 października 2010 r. w sprawie prawa do tłumaczenia ustnego i tłumaczenia pisemnego w postępowaniu karnym, w odniesieniu do praw podejrzanych i oskarżonych), więc standardy dostępu do bezstronnego sądu wymagają doręczenia całego wyroku.

27.6. Na koniec należy podkreślić, że sąd okręgowy w Mariborze stwierdził, że (wyciągi z) wyroku doręczył spółce D. która nie wniosła od tego wyroku apelacji. Natomiast spółka D. twierdzi, że nie otrzymała tego wyroku i w tym celu proponuje przeprowadzenie dowodu (uzyskanie potwierdzenia doręczenia i ekspertyzy pismoznawczej) co otwiera kwestię zakresu sprawdzenia i konsultacji z organem wydającym w kontekście znaczenia zasady wzajemnego uznawania i art. 33 rozporządzenia, który stanowi, że merytoryczne podstawy wydania nakazu konfiskaty nie mogą być przedmiotem zaskarżenia przed sądem państwa wykonującego.

28 W związku z powyższym Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (apelacyjny sąd karny Republiki Chorwacji) zastanawia się, czy jest sprzeczne z rozporządzeniem, art. 1 ust. 2 rozporządzenia i art. 47 Karty uznanie nakazu konfiskaty wydanego w postępowaniu karnym, w którym osoba, której dotyczy nakaz z art. 2 pkt 10 rozporządzenia:

- nie została wezwana do uczestnictwa we wszystkich etapach postępowania karnego;
- nie została pouczone o prawie do adwokata w trakcie całego postępowania;
- nie otrzymała pełnego tekstu wyroku zawierającego nakaz konfiskaty w zrozumiałym dla siebie języku, a jedynie wyciągi z takiego wyroku, a od tak doręzonego wyroku nie wniosła apelacji.

VII Pytania prejudycjalne:

I Czy pojęcie „postępowanie w związku z przestępstwem, które może skutkować konfiskatą mienia i bez wyroku skazującego” w rozumieniu art. 2 pkt 3 rozporządzenia obejmuje także postępowanie karne zakończone wyrokiem uniewinniającym?

II Czy pojęcie „postępowanie w związku z przestępstwem, które może się skutkować konfiskatą mienia i bez wyroku skazującego” w rozumieniu art. 2 pkt 3 rozporządzenia obejmuje także postępowania karne zakończone wyrokiem uniewinniającym zawierającym nakaz konfiskaty mienia jako nienależnych korzyści osiągniętych z innego przestępstwa, a nie z przestępstwa, odnośnie do którego został wydany wyrok uniewinniający, w którego popełnieniu nie uczestniczyli oskarżeni, ale osoby, przeciwko którym nie wniesiono aktu oskarżenia?

III Czy jest sprzeczne z rozporządzeniem, art. 1 ust. 2 rozporządzenia i art. 47 karty praw podstawowych uznanie nakazu konfiskaty wydanego w postępowaniu karnym, w którym osoba, której dotyczy nakaz z art. 2 pkt 10 rozporządzenia:

- nie została wezwana do uczestnictwa we wszystkich etapach postępowania karnego;
- nie została pouczona o prawie do adwokata w trakcie całego postępowania;
- nie otrzymała pełnego tekstu wyroku zawierającego nakaz konfiskaty w zrozumiałym dla siebie języku, a jedynie wyciągi z takiego wyroku, a od tak doręczonego wyroku nie wniosła apelacji.

W Zagrzebiu, 4 października 2023 r.

[...]